בעל שם טוב על התורה — שמיני

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה', איתא בספרא (תורת כהנים שמיני) אותו היצר הרע העבירו מלבבכם, כשם שהוא יחיד בעולם כך תהא עבודתכם מיוחדת לפניו ע"ש, זה כלל גדול, שיהיה לאדם תמיד רק מחשבה אחת בעבודת הבורא יתברך שמו, כמו שכתוב (קהלת ג':י"ד) והאלהים עשה שייראו מלפניו וגו', והמה בקשו חשבונות רבים, שמכח רבות מחשבות מתבלבל, ויחשוב שכל דבר שיש בעולם הכל מלא מהבורא יתברך שמו וכו': ויחשוב שהכל בין עולם הגלגלים בין עולם המלאכים ועולם הכסא, הכל כאין נגדו יתברך, שכולם הם בתוך החלל צימצום אורו, שצימצם עצמו, והכל נעשה בדיבור אחד, ואם כן למה לו לימשך אחר שום תאוה שיש באותן העולמות, שהכל אינו רק דיבור אחד ממנו, ומוטב לדבק עצמו למעלה מהעולמות בבורא יתברך שמו, שהוא העיקר, ולא לדבק עצמו בטפל, וזהו כוונת הזוהר (תרומה דקל"ד ע"ב) זכאין אינון צדיקייא דידעין לשוואה רעותהון לעילא לגבי מלכא עילאה ולאו לגבי עלמא דא וכסופא ביטולא דיליה, שסוף כל העולמות לחרוב, ויחשוב תמיד וידבק עצמו בבורא יתברך מאהבה גמורה שהוא יותר מכל דבר שבעולם, שכל דבר טוב שיש בעולם הכל מושרש בו יתברך שמו:

ויחשוב שאני רוצה תמיד לעשות לו נחת רוח ולעבוד אותו תמיד, ותמיד יהיה מחשבתו דבוקה בעולם העליון בו יתברך, וזהו פירוש הפסוק ברמז (פ' אמור) ומן המקדש לא יצא, וכשיאריך לדבר מעניני עולם הזה, יהיה מחשבתו שהוא הולך מעולם העליון למטה, כמו האדם שהולך מביתו לחוץ ודעתו לחזור תיכף, ובעת ההליכה חושב מתי יחזור לביתו, כך יחשוב תמיד בעולם העליון ששם ביתו העיקרי הבורא יתברך שמו, אף בעת שהוא מדבר בעניני העולם הזה, ויחזור תיכף מחשבתו לדבוק בראשון, וזהו שאמר דוד לשלמה בנו (מלכים א ב':ב') אנכי הולך בדרך כל הארץ, פירוש, כמו אדם שהולך בדרך, ודעתו וחשקו בכל המהירות לחזור לביתו:(צוואת הריב"ש ד"ט ע"ב, ובראש הנהגות ישרות).

משל לכפור אם יש גליד גדול ואחר כך הוא קטן, אפילו הכי יכול הנהר לעמוד בכפור, ולעבור עליו, והוא חזק מאוד, אבל אם אנו רואים שהגליד קטן ואינו חזק, מוכח שלא היה גליד חזק מקודם, כן אם אנו רואים שאדם פעם עובד ופעם אינו עובד, בוודאי שלא עבד עדיין כראוי, שאילו פעם אחד היה עובד כראוי אז היה עובד תמיד:(צוואת הריב"ש די"ד ע"א).

לפעמים צריך להסתכל לכאן ולכאן, כדי להדביק מחשבתו בבורא יתברך, מפני חומריות גופו שהוא מסך מבדיל על הנשמה:

ידביק עצמו בבורא יתברך, ויבקש דבר מצרכי בית, או שיעשה דבר, או ידבר, באותו הדבקות, אף על פי שאינו צריך לעשות ולדבר, כדי להרגיל עצמו, אפילו כשיעשה וידבר דברים גשמיים, שתהיה מחשבתו דבוקה בו יתברך שמו, ושיהיה רגיל בדבקות באותה שעה, וזה כלל גדול:(צוואת הריב"ש ד"ט ע"א).

גם לא יסתכל בפני בני אדם, אפילו כשמדבר עמהם, אם מחשבותיהם אינה דבוקה לבורא יתברך שמו, תמיד, כי יהיה לו פגם בנפשו מחמת ההסתכלות, ובבני אדם כשרים שמחשבותיהם דבוקה בבורא יתברך שמו יסתכל דווקא, ויקנה קדושה בנפשו:(צוואת הריב"ש ד"ו ע"ב, הנהגות ישרות די"ב ע"א).

כתיב (תהילים מ"ג:ג') שלח אורך ואמתך המה ינחוני, ויכוין בכל עת שהשכינה שהוא מלא כל הארץ כבודו מוליכה את מחשבתו מתתא לעילא בכח גדול, ויבקעו הרקיעים במחשבתו כאילו הם פתוחות לפניו, ויכנס בעולם היצירה ואחר כך לבריאה ואחר כך באצילות, ויהיה יורד במחשבתו למטה ואחר כך יעלה למעלה, ויהיה עולה ויורד במחשבתו כמה פעמים, כי הירידה הוא לצורך עלייה, כי מכח הירידה שירד, אחר כך כשיעלה יעלה במקום גבוה מאוד, והמשל כמו אדם שרוצה לזרוק אבן ומה שמוריד ידו למטה עם האבן יעלה האבן בזריקתו למקום גבוה מאוד:

וכשיעלה במחשבתו בעולם העשייה או ביצירה יכוין שמדבר שם באותו העולם, ודיבורו יוצא מפיו באותו העולם, ויכוין שיש בזה העולם השם הוי"ה לנגדו בי' ספירות, שהם אין סוף לגדלותיהם, וכל מה שילך למעלה יכוין שהוא עולה ומתקרב אל השם יתברך במקום גבוה, כמו דאיתא בזוהר (יתרו דפ"ב ע"א) אינו דומה רגלוי דמלכא לרישא דמלכא, וגם כל היום אפילו שלא בשעת תפלה יעלה עצמו במחשבתו למעלה תמיד, וצריך כח גדול לזה שיוכל לדבק במחשבתו למעלה, ויחזק עצמו בכל כחו, ומתחלה אף על פי שיוכל לעלות למקום גבוה מאוד, לא יעלה יותר רק לעולם העשייה לתקן שם, ואחר כך לעולם היצירה ואחר כך לבריאה, ואחר כך לאצילות, וזה יהיה בידך לכלל גדול:(ההנהגות ישרות די"ב ע"ב, כש"ט ח"ב ד"ב ע"ג, לקוטי תהלים בס"ס אור תורה דמ"ד ע"ד).

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח וגו'. ופירש רש"י לפי שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת ע"כ, והוא תמוה משום שנבחר בזה לא יסתלק הבושה מעליו, והנה שמעתי מן אדוני אבי זקיני זללה"ה פירוש על זה, מפני שיש לך יראה ובושה מן השם יתברך לכך נבחרת, כי (תהילים נ"א:י"ט) זבחי אלהים רוח נשברה, וכבר נזכר זה בכתבי האר"י ז"ל:(דגל מחנה אפרים שמיני).

ויקחו שני בני אהרן וגו' אשר לא ציוה אותם. מבואר לעיל פ' יתרו אות כ"ו בפסוק יושבי חושך וגו':

את זה תאכלו מכל אשר במים וגו'. יש קבלה מהבעל שם טוב הקדוש זי"ע במין דגים הנקראים שלייען, או ציגיינר פיש, שלא לאוכלם, שיש עליהם חשש משום שרץ השורץ על הארץ:(עי' דרכי תשובה סי' פ"ג סק"ז בשם אמרי שפר).

כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים, שמעתי בשם הבעש"ט זלה"ה, היינו שגם הדברי גשמיות והארציות, שמכונה בשם לכם, על דרך (ביצה דט"ו ע"ב) חציו לה' וחציו לכם, יהיה גם כן לאלהים, בלי שום תאוות עולם הזה:(מבשר צדק פ' קדושים, ופ' בהר).

להיות לכם לאלהים. היינו שתראו לעשות הגשמיות כל כך בבהירות, שעל ידי זה תהיה ללכם שלכם גם כן עלייה לה':(מבשר צדק פ' קרח).

להיות לכם לאלהים. בשם הריב"ש ז"ל, הפירוש, שצריך האדם להסתכל שגם הלכם היינו תאוות ההיתר יהיו לאלהים בלתי לה' לבדו, וד"ל:(שארית ישראל בליקוטים משער הא', חסד לאברהם לשבועות דק"ח)

סליק פרשת שמיני